

[Aksel Larsen.]

ters regering reageret? Ja, den har reageret med en brysk afvisning fra udenrigsminister Foster Dulles side, om hvem det træffende er sagt, at en udenrigsminister, der ikke vil forhandle, bør søge sig et andet erhverv, og den har reageret med en meget forbeholdende stillingtagen fra præsident Eisenhowers side. At kansler Adenauer i Tyskland har reageret med et standpunkt, der er endnu mere afvisende end mr. Foster Dulles', bør vel nævnes for en fuldstændigheds skyld. Hos sin ven og partifælle Ollenhauer kan den højtærede stats- og udenrigsminister sikkert få al mulig oplysning om, hvor farligt og forkasteligt Adenauers standpunkt efter det tyske socialdemokratis mening er.

Hvilket modforslag har præsident Eisenhower fremsat? Det, at man ikke bør gå frem skridt for skridt, men bør kræve, at alle problemer, hele problemkomplekset, løses på én gang, under ét! Hans plan synes nærmere at være en amerikansk ønskeseddelt end et tilbud om virkelig forhandling. Han foreslår enstemmighedsprincippet i sikkerhedsrådet ophævet. Da USA har garanteret flertal, tager man jo ikke fejl af, hvad hensigten er. Han kræver dernæst Tysklands genforening „efter frie valg“. Hvorfor dette skal gå forud for en standsning af prøvesprængningerne og forbud mod atomvåben, kan simpelt hen ikke begrundes. Så kræver han Østeuropas lande „befriet“ — han kræver altså kapitalismen genindført i disse lande. Hvilket hyl ville der mon ikke opløfte sig, hvis Sovjetunionen som betingelse for atomvåbenforbud krævede kapitalismen afskaffet i Vesteuropas lande!

Derefter kommer på præsident Eisenhowers ønskeseddelt pludselig et punkt, hvor USA mener man hurtigt kan nå til et isoleret resultat, uden at andre problemer løses. Det drejer sig om at forbeholde det ydre rum udelukkende for den fredelige forskning. Formentlig vil USA her ikke møde modstand fra Sovjetunionen, men i betragtning af at USA, og for den sags skyld hele den vestlige verden, er håbløst bagud for Sovjetunionens rumforskning, kan der jo ikke herske tvivl om, hvorfor en isoleret aftale i denne sag pludselig synes

USA både mulig og påtrængende nødvendig.

En ikke uvæsentlig sidebemærkning vil i denne forbindelse være på sin plads. Den højtærede stats- og udenrigsminister erklærede i sin tale i tirsdags, at det tekniske og videnskabelige samarbejde mellem NATO-landene må udvides på grund af „den herskende mangel på videnskabsmænd og teknikere i den vestlige verden sammenlignet med de østlige lande“. Det er første gang, en dansk statsminister har erkendt, at ungdommens uddannelse, videnskabens og teknikkens fremskridt i socialismens lande har overfløjet de modsvarende forhold under kapitalismen. Det ville være ønskeligt, om der blev draget andre og mere positive konklusioner af denne erkendelse end den, at kapitalismens lande nu må koncentrere deres videnskabelige og tekniske kræfter om fremstilling af krigs- og ødelæggelsesmidler.

Hvad kernevåbnene angår, holder præsident Eisenhower fast ved de vestlige stormagters hidtidige standpunkt, som komplicerer problemet og gør det vanskeligt, i værste fald umuligt, at få begyndt. Og endelig hævder præsidenten, at det allerførste, der skal diskuteres, er kontrolsystemet — det skal altså diskuteres, før man er enig om, hvad der skal kontrolleres — samt at forhandlingerne bør føres i en nedrustningskommission eller ved en udenrigsministerkonference og ikke — eller først senere — ved et møde mellem regeringschefer.

Nu tror jeg ikke, man behøver at opfatte uenigheden om fremgangsmåden ved forhandlingerne som uovervindelig. Enhver ved, at en såkaldt topkonference tidligere har givet gode resultater, og enhver ved, at en vis udenrigsminister på visse udenrigsministerkonferencer har gjort, hvad han kunne for at forhindre, at der blev opnået resultater. At en sådan topkonference må forberedes, er naturligvis givet, men det må være muligt at nå til enighed om formen for denne forberedelse, så at topkonferencen ikke sættes på urimelig venteliste.

Men jeg kan ikke erklære mig enig med stats- og udenrigsministeren i, at et land som Danmark skal overlade initiativet og afgørelsen til stormagterne eller i sin op-